

همکار پرسابقه روزنامه اطلاعات، زنده یاد دکتر حبیب‌الله صادقی (۱۷ اردیبهشت ۱۳۳۶ – ۵ مرداد۱۴۱۰) دو سال پیش در چنین ایامی از میان ما رفت. او هنرمندی مهربان، خوشرو، افتاده، پرکار وپراحساس بود.طی چهار دهه عضویت در تحریریه روزنامه اطلاعات، آثار هنری بسیاری خلق کرد که اکنون برخی از آنها در آرشیو موسسه اطلاعات به یادگار مانده است. اینک خلاصه زندگینامه هنری و علمی او:

لیسانس نقاشی (دانشگاه تهران) ؛

فوق لیسانس نقاشی (دانشگاه تربیت مدرس) ؛
دکتری پژوهش هنر (دانشگاه تربیت مدرس).

عضو هیئت پویسته فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران

تدریس: عضو هیات علمی دانشکده هنرهای زیبا ، دانشگاه شاهد؛ مدرس دانشکده هنرهای زیبا ، دانشگاه تهران ؛ تدریس در دانشکده هنر معاصر آزاد اسلامی ؛
دانشکده هنر الزهرا تربیت مدرس

کارفایست و کاریگاتورپست روزنامه اطلاعات؛ طراح ثابت اهل قلم

مدیر کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ؛مدیر کل مرکز هنرهای تجسمی (چهار سال)؛سرپرست موزه هنرهای معاصر (چهار سال)

عضویت در : انجمن صنفی روزنامه نگاران بین المللی، شورای عالی تبر، شورای فرهنگ عمومی، کمیته هنر شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای انقلاب فرهنگی (گروه نماد و نشان)، شورای مجسمه سازی وزارت ارشاد اسلامی، هیات داور ی موزه هنرهای

اولین دوسالانه نقاشی جهان اسلام،

دبیری: دبیر سه دوره دوسالانه نقاشی جهان اسلام؛ دبیر اولین دوسالانه گرافیک جهان اسلام؛ دو دوره داور بخش مواد تبلیغی

چشواره فجر؛ دبیر دو دوره طراحی و نقاشی دانشگاه هنر معاصر ی آزاد اسلامی ؛ دبیر دو دوره طراحی و نقاشی دانشکده هنر دانشگاه تهران ؛ دبیر یک دوره طراحی و نقاشی دانشگاه تربیت مدرس؛ دبیر نمایشگاه بهار ایران در موزه هنرهای معاصر ؛ دبیر کتاب «همایش دوسالانه جهان اسلام» و ارائه مقاله در آن.

داوری: داور اولین دوسالانه طراحی ایران؛ داور پنجمین دوسالانه نقاشی ایران؛ داور ی جشنواره جهانی سه سالانه فرانسه (دو دوره)؛ مسئول و داور کمیته جشنواره مطبوعات (دو دوره).

برنامه ریزی: برنامه ریز و طراح ومدیر اجرایی نمایشگاه نقاشی زن ایرانی (ایران درودی در موزه معاصر)؛ برنامه ریز و طراح برگزاری هنرمندان برجسته آلمانی کته کولوپتس و ارنتس تار بلارچ در سال ۱۳۸۷؛ اجرای تمامی طرح‌های بینبنهادی دربارهٔ برگزاری همهٔ دوسالانه های تجسمی در دورهٔ مدیریت کنجینه موزه هنرهای معاصر؛ تجسم کنجینه موزه هنرهای معاصر به جهان داور ی نشانه و لوگوی فیلم محمد رسول الله (اثر مجید مجیدی).

نمایشگاه: برپایی ۲۰نمایشگاه انفرادی وشرکت ۵۷ نمایشگاه جمعی در داخل و خارج از کشور؛ نمایشگاه نقاشی در نمایشگاه هنر ایران در چین با ۴۰ اثر برگزیده و ورک شاپ طراحی و نقاشی ؛ شرکت در نمایشگاه و برگزاری ورک شاپ طراحی و نقاشی در موزه نقاشی معاصر کویت؛ شرکت در نمایشگاه نقاشی گروهی در مراکش به همراه آیدین آعداشلوو و نقاشی در نمایشگاه هنر ایران در کتابخانه ملی چین (پکن)؛نمایشگاه های برگزار شده وی رامی توان بالغ بر ۲۸۰ نمایشگاه داخلی وخارجی که در کشورهای مختلفی همچون ژاپن ، آمریکا، لهستان ، کانادا ، انگلستان ، فرانسه، آلمان، اتریش، ایتالیا،لیت، مراکش ، مصر، اسپانیا، چین، کویت وهلند برگزار شده است؛

برگزیده : نفر برگزیده نمایشگاه نقاشی در فرانسه با موضوع مولانا؛ برگزیده مسابقات

دکتر محسن اسماعیلی

حقوق‌دان و عضو هیئتمجلس خبرگاران

مقاله

تاریخ

می توان به سلامت افراد دل بست. برای چه این همه در قرآن و روایات هشدار داده شده است که در «مجالس گناه» یا در «جمع گناهکاران» شرکت نکنید؟ یا چرا تشویق کرده‌اند که باخویان نشست و برخاست کنید؟ همه اینها به خاطر تأثیر ناخوشه است. اما قطعی آن بر فساد و صلاح آدمی است. علی^(ع) در تمثیل گویایی فرمود: «**صَدَقَ اللهُ الْأَشْرَارَ تَكْسِبُ الشَّرَّ كَالزَّيْلِ إِذْ هَرَبَ مِنَ الْبَلْتَنِ نَحْلَتَ نَتْنًا**»؛ یعنی شینی با بدان، بدی می آورد، همچون باد که هر گاه بر زمین بدمگردد، بوی بد باخود می آورد.» عکس آن هم صادق است، لذا حضرت در جای دیگری فرمود: «**صَفِيَّةُ الْأَخْبَارِ تَكْسِبُ الْخَيْرَ كَالزَّيْلِ إِذَا هَرَبَ مِنَ الْبَلْتَنِ طَيَّبَتْ طَيِّبًا**»؛ یعنی نیک می آورد، مثل باد که چون بر بوی خوش بگذرد، بوی خوش می آورد.»

فرد، مهم و صاحب اراده است و در هر حال، باید خود را سالم نگه دارد؛ اما تأثیر شکر فضاپی

بین المللی هلند (سال ۱۳۷۳)؛ نفر

برگزیده چهار دوره دوسالانه نقاشی ایران در سالهای ۱۳۷۶، ۱۳۷۴، ۱۳۷۱ و ۱۳۶۸؛ نفر برگزیده سومین بینال نقاشی ؛ نفر برگزیده مسابقات بین المللی هنرهای ظریفه ژاپن (سال ۱۳۷۱).

دیپلم افتخار: دیپلم افتخار ۸سال دفاع مقدس؛ عضویت در نمایشگاه نقاشی نیویورک با موضوع نماد موسیقی؛ نفر برگزیده به عنوان خادم قرآن کریم در دوره سیزدهم؛ دیپلم افتخار نمایشگاه بین المللی طراحی آزاد هلند(۱۳۷۳).

تالیفات: کتاب انقلاب سنگها؛ مجموعه طرح حبیب صادقی (حوزه هنری، ۱۳۶۶)؛ ۱۲ جلد کتاب طراحی کاریگاتور، نقاشی و گرافیک (حوزه هنری، دفتر تبلیغات وانتشارات)؛ کتاب سایه طویی (فرهنگستان هنر)؛ مقاله تجلی خیال در هنر (دفتراسپور و ورزش) ؛ مجموعه متعدد در زمینه هنرهای تجسمی ؛ مجلهٔ پژوهشی گل جام (حوزه هنری؛ مقالهٔ مجموعه آثار نقاشی مجلهٔ حوزه هنری؛ مقالهٔ نقاشی قهوه خانه (حوزهٔ آستان) ؛ اساس آفرینش هنری در قرآن (روزنامه اطلاعات) ؛ مجموعه طرح نگاهی دیگر (فداسیون ورزش) ؛ مجموعه جهان در مقابل استکبار حوزه هنری (به صورت طرح و مقاله)؛ مقاله هنر معاصر ایران (مجلهٔ محبوبه)؛ انتشار مجموعه طرح و ارائه مقالات علمی و تخصصی در حوزه فرهنگ و هنر معاصر (ایران و جهان؛ مصاحبه با شبکه NBC خاور لاس‌آرتلین) درباره کنجینه موزه هنرهای معاصر و اعلام برنامه های موزه درباره هنر معاصر ایران و جایگاه جهانی هنرمندان ایران در جهان؛ مصاحبه با روزنامه فیکورفرانسه.

استاد راهنما: راهنمایی ۶۰ پایان نامه کارشناسی ارشد در دانشگاه های هنر تهران ، الزهرا، شاهدوآزاد اسلامی؛ راهنما و مشاور؛ ۱۳ ساله دکتری در دانشگاه های هنر ایران؛ راهنما و مشاوره یک رساله دکتری در دانشگاه سوربن فرانسه.

متن زیر سخنان مرحوم صادقی است درباره هنر مقاومت.

هنر مقاومت، هنر سفارشی نیست
هنر مقاومت به عنوان یک مفهوم در فرهنگ اجتماعی دنیا ریشه دارد. اتفاقاتی که در مبارزات ملی و میهنی در جهان مطرح می شده، زمینه‌هایی را برای هنرمندان وجود آورده تا اساس آن، دستاوردهای سرزمینی و اقلیمی خود را در مقابل دشمن روایت کنند. آنها در آثار خود کوشیده‌اند مقاومتشان را برجسته سازند و ارزش‌هایی را که برایشان مهم است، مطرح کنند. هنرمندان با طبع لطیفی که دارند، مفاهیم مرتبط با مقاومت را با زبان هنر بیان می کنند و آزادسازی مردم، آیین، کیش، فرهنگ و سرزمینشان را برابر قدرت‌های یکه‌تاز برجسته می سازند. نمونه هنر مقاومت در ایران پیشینه فرهنگی اسطوره آرش کمانگیر است؛ مردی که تمام وجود و توان و جانش را در زود کمان گذاشت و تیر را بر تن تیران پرتاب کرد. هنر مقاومت در ایران پیشینه فرهنگی درازی دارد، گرچه در دوران انقلاب و دفاع مقدس برجستگی یافت. هنر مقاومت، اتفاقی نیست که آن را تنها

صادقی و هنر مقاومت

دو سال درگذشت ناگهانی استاد حبیب‌الله صادقی می گذرد؛ هنرمند نقاشی که دل در گرو مردم، انقلاب و آرمان های اصیل آن داشت و از همکاران قدیمی روزنامه اطلاعات بود. این نوشتار مروری است بر زندگانی هنری و علمی او و بخشهایی از سخنانش و داور ی دیگران درباره او. یادش گرامی باد.

پس از انقلاب در فرهنگ مان جستجو کنیم، ما ماهواره قهرمانانی داشته‌ایم که اهل حکمت بوده‌اند و جایگاه رفیعی داشته‌اند. این قهرمانان یادرمبارشته کوشه شده‌اند یا با حداقل امکانات، پیشقراول بوده‌اند. نمونه بارز و بسیار ارجمندش را در پیروزی انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس مشاهده می کنیم که در آن، ۴۳ کشور به محویت آمریکا و اسرائیل با ملتی می‌جنگند که پس از پیروزی انقلاب، هنوز نتوانسته بود یادگان‌هایش را سر و سامان بدهد!

یکی از تجلیات هنر مقاومت، دفاع مقدس و انقلاب اسلامی است تهران ، الزهرا، شاهدوآزاد اسلامی؛ راهنما و مشاور؛ ۱۳ ساله دکتری در دانشگاه های هنر ایران؛ راهنما و مشاوره یک رساله دکتری در دانشگاه سوربن فرانسه.

متن زیر سخنان مرحوم صادقی است درباره هنر مقاومت.
هنر مقاومت، هنر سفارشی نیست
هنر مقاومت به عنوان یک مفهوم در فرهنگ اجتماعی دنیا ریشه دارد. اتفاقاتی که در مبارزات ملی و میهنی در جهان مطرح می شده، زمینه‌هایی را برای هنرمندان وجود آورده تا اساس آن، دستاوردهای سرزمینی و اقلیمی خود را در مقابل دشمن روایت کنند. آنها در آثار خود کوشیده‌اند مقاومتشان را برجسته سازند و ارزش‌هایی را که برایشان مهم است، مطرح کنند. هنرمندان با طبع لطیفی که دارند، مفاهیم مرتبط با مقاومت را با زبان هنر بیان می کنند و آزادسازی مردم، آیین، کیش، فرهنگ و سرزمینشان را برابر قدرت‌های یکه‌تاز برجسته می سازند. نمونه هنر مقاومت در ایران پیشینه فرهنگی اسطوره آرش کمانگیر است؛ مردی که تمام وجود و توان و جانش را در زود کمان گذاشت و تیر را بر تن تیران پرتاب کرد. هنر مقاومت در ایران پیشینه فرهنگی درازی دارد، گرچه در دوران انقلاب و دفاع مقدس برجستگی یافت. هنر مقاومت، اتفاقی نیست که آن را تنها

این کار را باشکوه انجام می دادم. روایت‌هایی که در این نقاشی به آنها پرداخته‌ام، به موضوعات انسانی و فرهنگ ایرانی اشاره دارد. این روایت‌ها را از آذمخواری دیو که برگرفته از تابلوی فرانسس گویاست، شروع کرده‌ام و در ادامه به جریان استکبار آمریکا، کشتار سرخوستان، نگاه نژادپرستانه نیوسیم، جنگ رسانه‌ای پراخ‌اتم سراغ رشادت‌های آرش کمانگیر، رستم و نبرد گاوآهنگر و ضحاک، اشعار حماسی فردوسی، صلح کشورها، غربی به ایران به رهبری حدم، بمباران سردشت و حلبچه، سلمان رشدی و منافقان، عملیات مرصاد، شهدای غواص، طالبان، داعشی‌ها و رفتارهای حیوانی شان، تور حاکم قاسم، روایت اصحاب فیل در قرآن رفتن و روایت آخر هم بوده. حضرت آقا به گونه سردار سلیمانی است.

به این دلیل که در این کار، تاریخ دفاع مقدس و انقلاب را روایت می‌کنم، شاید این تابلو، مهم‌ترین کار هنری زندگی من باشد که از انقلاب تاکنون انجام داده‌ام و نتیجه‌اش، تجربه‌ای کاملاً هنری است و جنبش متفاوتی دارد.

صادقی به روایت دیگران

محمد مهدی اسماعیلی وزیر ارشاد استاد حبیب الله صادقی هنر مند برجسته عاشورایی، چهره ماندگار هنر انقلاب ودفاع مقدس وقلم طلایی هنر ملی توانستیم را درنبال کنیم. این در حالی است که ماتوجه کمبودها در دستگاه فرهنگی خودمان هستیم و برخی کاستی ها نیز داریم ؛ این کار بود چه و اعتبار نیاز دارد تا به آن در سطح ملی توجه شود. کارهایی که این آثار باید عرضه شوند. کسانیکه وارد ایران می شوند، برای آثار مهم مربوط چند هنرمند علاقه مند به این حوزه بدون فعالیت هستند و می‌کوشند در آنها، رفتارها را هیجانی، کار علمی درستی انجام دهند. هنرمندان انقلاب اندیشه مقاومت را در جهان دنبال می کنند و از کنار رنجها، غصه ها و قصه‌هایی که در دنیا رخ می می دهد، به سادگی نمی گذرند. محور ها ونشانه شناسی کتاب اول ودوم این مجموعه، از «آزادی خرمشهر» و «روز مقاومت» شکل و معنا گرفت، اما همراهان آن منطق که در دوران دفاع مقدس حضور داشتند، وقتی به خانه برگشتند، نرفتند زیر سایبان پیشیندگان و این معنا را فراموش کنند. آنها دغدغه آزادی بشر را داشتند و به دنبال تعالی خود بودند.

هنر مقاومت^(۱) در حوزه بین المللی به دنبال این است که راوی حقیقت جوییه حقیقت خواهی و دفاع از مظلوم در جهان باشد. این کار بی سابقه نیست؛ اما در نگاه مقاومت دارد. ما اگر به اکسپرسیونیسم در جریان جنگ جهانی اول و دوم بنگریم، آنجا با هنر متفعلی مواجه می شویم که چهره آدم‌های دوهم‌تئیده و سوخته را که مورد ظلم قرار گرفته‌اند، نشان می دهد. ما هنر متغفل نمی‌خواهیم، ما می‌گوییم نباید گذاشته است. به تصویر بردیم؛ چون احساس دین می‌کردم، باید

در رثای سیمرغ تجلی

«در رثای سیمرغ تجلی» نام تابلویی است ۱۰۰ متری که بیانگر تاریخ دفاع مقدس و انقلاب است. این تابلو روایتی ۴۳ساله از سالهای بعد از انقلاب اسلامی ودفاع مقدس و همچنین رشادت‌های شهید سلیمانی را در بر دارد. زمانی که حاج قاسم به مقام شهادت نائل شد، مجسمه‌هایی با کیفیت پایین ساخته شدند. نصب شد که درخور مقام آن شهید نبود. من به دنبال کاری بودم که مقام سردار را حفظ نگذرد. اما در نگاه قهرمان نگار، راه نمایش بگذارد. حاج قاسم قهرمان بزرگ و تاریخ‌ساز ماست. او هم نسل دفاع مقدس را نمایندگی می‌کند و هم نماینده ندب مردم ایران است ؛ از این روی تصمیم گرفتم روایتی ۴۳ ساله از انقلاب اسلامی و آنچه بر مردم ایران گذاشته است. به تصویر بردیم؛ چون احساس دین می‌کردم، باید

دوشنبه ۸ مرداد ۱۴۰۳ ۲۳ محرم ۱۴۴۶

۲۹ جولای ۲۰۲۴ سال نودونهم* شماره ۵۲۸۷۲

etelaat.com etelaatonline

ایجاد تحول، تجلی، قرابت و ره‌یافت جدید از روحیه انقلابی با زبان هنر، ثابت قدم پای آرمان‌های انقلاب اسلامی ایستاد.
پیوند نگارگری ایرانی و آرمان انقلاب
محمد مهدی دادمان رئیس حوزه هنری صادقی از پیشگامان هنر انقلاب و از هنرمندان نسل اول حوزه هنری اسنادی بود که سنت نگارگری ایرانی را که عمدتاً ماهیتی بزمی داشت، به آرمان انقلاب پیوند زد و نگارگری سیاسی واجتماعی را پدیدآورد. شخصیت ذوابعاد صادقی نه فقط به عنوان هنرمند نقاش که به‌عنوان منتقد، پژوهشگر، استاد دانشگاه ومدیر فرهنگی در میدان‌های مختلف، پرچم هنر متعهد را در اعزازز نگه داشت. استاد صادقی در سالهای پایانی عمر درگیر معنا‌کاوی مقاومت در میراث تمدنی ایران بود که با شهادت سردار عزیز یار دیگر دست به قلم برد تا در اثری تاریخی سرمایه‌ای از نمونه پایبندی عالمانه و هنرمندانه بر سر عقیده بود.

حلاق اخلاقی
بهمن نامور مطلق، رئیس فرهنگستان هنر استاد صادقی هنرمند حلاق و خوش خلق، هم در حوزه آفرینش و هم در حوزه آموزش هنر، نقشی مؤثر و ارزشمند از خود بر جای گذاشت. آخرین اثر او، اثر عظیم «در رثای سیمرغ تجلی»، راوی سیر تاریخی رشادت‌های ایران زمین بود؛ اثری که نقش دلیرمردان این مین و زوم را بر بوم نقاشی ماندگار ساخت.

سرمایه‌ای برای هنر انقلاب
عبدالرضا سهرابی، مدیر مرکز هنرهای تجسمی دکتر صادقی از پیشگامان وارسته هنر انقلاب و از هنرمندان صاحب‌سبک نقاشی بود که عمر پرپرکت خود را صرف رشد واعتلا ی هنر انقلاب و تربیت نسل ارزنده‌ای از هنرمندان متعهد ساخت. بدون شک تلاش‌های مجاهدانه و خدمات ارزنده این استاد پارسا که سرمایه‌ای بی‌پدیل برای هنر انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آمد، فراموش ناشدنی است.

دغدغه اصلی صادقی
سیدمحمد پیرواحمدی استاد صادقی از هنرمندان تأثیرگذار معاصر و پیشگامان هنرهای تجسمی انقلاب اسلامی محسوب می‌شود. دغدغه اصلی او حفظ ماهیت هنر ایرانی و اسلامی بود و سالها در جهت صیانت واعلای هنر انقلاب اسلامی تلاش کرد و کارنامه‌ای ماندگار از خود باقی گذاشت. وی هنرمندی دغدغه‌مند بود و هنر خود را در خدمت تعالی جامعه ونشر مفاهیم متعالی به کار گرفت. بدون تردید کنجینه آثارماندگار وی در تاریخ هنر انقلاب ودفاع از مظلومیت جوییه حقیقت جوییه و میرحسین سمعی

صادقی یکی از درخشان‌ترین گوهرهای هنر متعهد انقلاب و از مهمترین نقاشان انقلاب ودفاع مقدس، سالها به عنوان استاد دانشگاه شاگردان بسیاری را تربیت کرد و از این راه نسلهای متعددی را به همراهان انقلاب اضافه کرد. در نقاشی‌هایش آثاری بدیع با ترکیب‌بندی‌های مدرن وعناصر نقاشانه وجود دارد. او با شناخت فرم واگاهی کافی نسبت به انقلاب ودفاع مقدس، آثاری ماندگار در حوزه نقاشی از خود به یادگار گذاشت. صادقی نذر کرده بود هنر آشورایک اثر برای سالار شهیدان خلق کند. در آثار عاشورایی‌اش با رنگ و نورو شناختی دقیق فضایی عزتمندانه وامیدوارانه خلق کرده است.

حبیب هنر ایران
محمد صالح زارع حبیب هنر ایران، دکتر صادقی، استاد و نقاش محبوب کشورمان بی‌شک بنیانگذار هنر مقاومت است. او در برگزاری دوسالانه بین‌المللی پوستر جهان اسلام، اولین هنر مظلومیت مقاومت را به هنر حرفه‌ای و آوانگارد به جهان معرفی کرد و تا آخرین روزها با پاسداشت سردار سلیمانی بر این افتخار زیست.

نقل شیخ صدوق در کتاب «خصال»، پیامبر (ص) فرمود: «**صفتان من أمتی إذا ناضل أصحابُك، همتی و إذا فرسدت، فسدت أمتی**؛ دو دسته‌ای از امت من هستند که اگر درست شوند، اتمم درست می‌شوند و اگر فاسد شوند، اتمم فاسد می‌شوند.» پرسیدند: «آن دو دسته کدامند؟» فرمود: «**الفتیاهُ والأغمار**»؛ «دین‌دوستان و فرمایندوایان؛ اولین هنر آیت‌الله مجتبی‌تهرانی وقتی این حدیث را می‌خواند، می‌فرمود: «حالا ببینید اگر مجیم وعائین‌شود، یعنی فقها همان امرآ کردند، چه می‌شود و آنان چه مسئولیت‌کمرشکنی برعهده خواهند داشت؟!»

در روایتی دیگر، پیامبر (ص) فرمود: «**لا تزال هذه الأمة تحت يد الله وفي كنفه ما لم يبدأهن فرأها أمراً،ها ولم یرك عُلماؤها فجراً،ها، و ما لم یبین خیراتها شرراً،ها**»؛ زمانی که قاریان این امت با فرمآزایش‌سازش تکند و علمای آن گناهکارانش را تبرئه و بی‌گناه معرفی نکنند و نیکان آن بدانش را پشتیبانی نکنند، دست‌خدا بر سر این امت خواهد بود و در سایه حمایت او به سر خواهند برد. **فاذا تقفوا ذلک، رفع الله عنهم یدَهُ، ثم سلف علیهم جبارتهم**؛ «اگر شما دست قدرت خود را از سر آنها برخواهد داشت و دستگمرازشان را بر ایشان مسلط خواهد کرد.» اما همین روز، سالار شهیدان(ع) در خطبه‌منا، علاوه نخبگان را به موازات امرا و حاکمان، بلکه بیش و پیش از آنان مقرر شمرده و تکویش نموده است.

بی‌نوشتارها:

۱۲. میزبان الحکمه، ج ۶، ص ۱۹۶. ۱۳. نهج البلاغه، نامه ۳۱، ص ۱۴. ۱۴. بی‌عقار انوار، ج ۴۴، ص ۱۲۶. ۱۵. «فطاع الطریق» به معنای راهزن تعبیری است که در روایات برای علماء و نخبگانی به کار رفته که با رفتار ضدبندوبی مردم در راه رددین و گمراه می‌سازند. ۱۶. «تفسیر نمونه»، ج ۲۴، ص ۳۳۲. ۱۷. «تحف العقول»، ص ۱۲۹. ۱۸. «تحف العقول»، ص ۱۲۴. ۱۹. «الانوار»، ج ۲، ص ۹۴. ۲۰. میزبان الحکمه، ج ۷، ص ۲۷

^[1] هنرمندی مهربان، خوشرو، افتاده، پرکار و پراحساس بود

^[2] لیسانس نقاشی (دانشگاه تهران) ؛

^[3] فوق لیسانس نقاشی (دانشگاه تربیت مدرس) ؛

^[4] عضو هیئت هیئت پویسته فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران

^[5] تدریس: عضو هیات علمی دانشکده هنرهای زیبا ، دانشگاه شاهد؛ مدرس دانشکده هنرهای زیبا ، دانشگاه تهران ؛ تدریس در

^[6] دانشکده هنر الزهرا تربیت مدرس

^[7] کارفایست و کاریگاتورپست روزنامه اطلاعات؛ طراح ثابت اهل قلم

^[8] مدیر کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ؛مدیر کل مرکز هنرهای تجسمی (چهار سال)؛سرپرست موزه هنرهای معاصر (چهار سال)

^[9] اولین دوسالانه نقاشی جهان اسلام،

^[10] دبیری: دبیر سه دوره دوسالانه نقاشی جهان اسلام؛ دبیر اولین دوسالانه گرافیک جهان اسلام؛ دو دوره داور بخش مواد تبلیغی

^[11] چشواره فجر؛ دبیر دو دوره طراحی و نقاشی دانشگاه هنر معاصر ی آزاد اسلامی ؛ دبیر دو دوره طراحی و نقاشی دانشکده هنر معاصر ایران در موزه هنرهای معاصر ؛ دبیر کتاب «همایش دوسالانه جهان اسلام» و ارائه مقاله در آن

^[12] داور ی اولین دوسالانه طراحی ایران؛ داور پنجمین دوسالانه نقاشی ایران؛ داور ی جشنواره جهانی سه سالانه فرانسه (دو دوره)؛ مسئول و داور کمیته جشنواره مطبوعات (دو دوره)

^[13] برنامه ریزی: برنامه ریز و طراح ومدیر اجرایی نمایشگاه نقاشی زن ایرانی (ایران درودی در موزه معاصر)؛ برنامه ریز و طراح برگزاری هنرمندان برجسته آلمانی کته کولوپتس و ارنتس تار بلارچ در سال ۱۳۸۷؛ اجرای تمامی طرح‌های بینبنهادی دربارهٔ برگزاری همهٔ دوسالانه های تجسمی در دورهٔ مدیریت کنجینه موزه هنرهای معاصر؛ تجسم کنجینه موزه هنرهای معاصر به جهان داور ی نشانه و لوگوی فیلم محمد رسول الله (اثر مجید مجیدی)

^[14] نمایشگاه: برپایی ۲۰نمایشگاه انفرادی وشرکت ۵۷ نمایشگاه جمعی در داخل و خارج از کشور؛ نمایشگاه نقاشی در نمایشگاه هنر ایران در چین با ۴۰ اثر برگزیده و ورک شاپ طراحی و نقاشی ؛ شرکت در نمایشگاه و برگزاری ورک شاپ طراحی و نقاشی در موزه نقاشی معاصر کویت؛ شرکت در نمایشگاه نقاشی گروهی در مراکش به همراه آیدین آعداشلوو و نقاشی در نمایشگاه هنر ایران در کتابخانه ملی چین (پکن)؛نمایشگاه های برگزار شده وی رامی توان بالغ بر ۲۸۰ نمایشگاه داخلی وخارجی که در کشورهای مختلفی همچون ژاپن ، آمریکا، لهستان ، کانادا ، انگلستان ، فرانسه، آلمان، اتریش، ایتالیا،لیت، مراکش ، مصر، اسپانیا، چین، کویت وهلند برگزار شده است؛

^[15] برگزیده : نفر برگزیده نمایشگاه نقاشی در فرانسه با موضوع مولانا؛ برگزیده مسابقات